

SV. TROJICA – ROTONDA MOJE MLADOSTI

Pogovor 2

Ne tako davno objavio sam esej o „slovačkoj Troji“, gradu Nitri (blog: „Nitra – novi izazov za visočku Piramidu sunca“, 7. ožujka 2016.). I što više razmišljam o svakom od mojih eseja, sve sam svjesniji rascjepa između romantičarskog buđenja zanimanja za prošlost i intenzivne brige za čuvanje spomenika kulture, te značenja historicizma kao pogubne neispravnosti ideje odvajanja prošlosti od sadašnjosti i budućnosti, o čemu u posljednje podosta piše kolega kolumnist Puljak. Njegov stećak, onaj u Sikavici, ili onaj u Strmendocu, već je ugradio u sebe budućnost, za razliku od Westminsterске palače koja je zabetonirala historicizam. U ovoj godini Gospodnjoj tu će činjenicu anticipirajuća historija ukamaćenja pretvoriti u znanstvenu istinu. Nemoguće je da arapska znanost ostane duboko u korijenima europske kulture, a da se ona jezično, ne kao pravilo, već potreba, nije reflektirala i u smjeru čitanja.

Predvodnica, stećak Strmendolac

Zdenci Šimuna ili Jude

Zašto sam počeo od Nitre, na koju sam već zaboravio, sve dok u promišljanju njenog imena nisam otkrio reverzibilnost korijena u malom mjestu ninskog areala Rtina, a potom i činjenicu da se nalazi u Uvali Plemića, kao sastavnici Ljubačkoga zaljeva, koja Ljubačku kosu zatvara sa sjevera. Dakle, **NITRA** ← **RTINA**, pozicija mjesta govori sama po sebi o kakvoj se inačici radi, budući je riječ o koordinatama identičnim Ljubi: 44°17'33" N 15°18' E. Rtina je preko uvale tek 2 km sjeverno od brda Ljubljana, kako neki nazivaju Ljubačku kosu, na kojem se i

danas nalaze ostatci crkve sv. Marije te utvrde vitezova templara, najvjerojatnije ivanovaca Vrane. Usuprot Ljubi i Rtini, ponad obalne crte Paga, smješteno je mjesto Vlašići (44°19'38" N).

Iz povijesti mjesta doznajem, kako prvi pisani spomen Rtine seže u vrijeme slavnog pjesnika, rođenog u Rtini, Jurja Barakovića (16. st.) koji je spomenuo da je njegov pradjed za pokazanu hrabrost u boju s Mongolima od ugarsko-hrvatskog kralja Bele IV. nagrađen posjedima u selima Plemići, Brus i Oštri Rat. Oštri Rat se danas naziva Rtina koja baštini crkvu posvećenu svetom Šimunu Bogoprincu (19. st.). I eto nama opet jednog od njih deset, eto **Šimuna**! Eto i legende o moćima sv. Šime koji zastadoše morem u oluji upravo u Zadru. Paški Šimuni 10' su sjevernije od Ljube i Rtine.

A gdje prema Bibliji obitava pleme Šimun? Posred Judeje, na prostoru oko aktualnog grada Be'er Sheva (31°16' N 34°48' E). Zato tek usput o teorijama korijenu njegova imena *Beršeba* gdje se spominje **sedam zdenaca** koje je iskopao Izak („sedam zdenaca“), premda su zasad pronađena i potvrđena samo tri ili četiri, zatim **sedam ovaca** koje su zapečatile Abrahamovu i Abimelekovu zakletvu („zdenac sedmice“). Te teorije dolaze od doslovnog prijevoda naziva. Be'er je hebrejska riječ za zdenac, a Šeba može značiti „sedam“ ili „zakletva“ (od hebrejske riječi švu'a). Ipak, u Knjizi Postanka (Post 26,33) stoji da je grad dobio ime po bunaru kojemu je Izak dao ime Šiba.

Regija grada, koji je pripadao teritoriju plemena Šimunova i Judina, naseljena je u 4. st. pr. Kr. a za sam grad se vezuje niz biblijskih slika i događaja. *Beršeba* je bila najjužniji grad Izraela u biblijsko vrijeme, danas 120 km jugozapadno od Jeruzalema. Izak je u njoj sagradio oltar; Jakov je sanjao ljestve koje dopiru do neba nakon napuštanja grada; prorok Ilija tu je potražio sklonište nakon Izabeline naredbe da ga smaknu, itd. Naprosto, otvoren čovjek se ne može isključiti iz intuitivnosti proosjećanja veze Ilija i Judeje. Zadar, na primjer, uz sv. Šimu, ima pet bunara ili zdenaca. Snagu te ideje dodatno pojačava geometrijska obrana.

Naime, *visočka* simetrala ima kut od 39.6°, a baš on odgovara pravcu koji iz Beršebe, kroz Gazu, vodi u najjužniju točku Istre, rt Kamenjak, te u tzv. „rovinjsko sjecište“ *nazaretsko-trsatske* i *beirutsko-zadarske* Leopardijeve trajektorije koja prolazi kroz Zadar. Jugoistočno pravac se nastavlja u poziciju zvijezde Elektre *Argonautske* kružnice na *liniji-života Riyadske* kružnice. Stoga baš, ako se čitavo vrijeme trudimo ukazati na nelogičnost nestanka delmatske kulture, nakana mi je pronaći grad koji bi predantičku *Salonu*, kapital-luku *Delmiona*, pod istim kutom simetrale povezao s Judejom. Jesmo li na pragu nevjerojatne rekonceptualizacije povijesti? Koncept luke kapitala ne dopušta odveć veliku međusobnu udaljenost pa se pozicija *Delmiona* nikako ne bi smjela izmještatati dalje od obližnjih centara *Salone* poput, na primjer *Tiluriuma*, kojeg mnogi domaći i inozemni povjesnici vide kao *Delmion*. S druge pak strane, „salon“ je i danas centralno mjesto stana, „selektor“ je i danas „odabranik“ ili onaj koji bira, latinizirano „odabrano“, čak i „blagoslovljeno mjesto“, još iz doba Feničana, rimsko-tuniska Salakta (polazište primordijalne simetrale), mađarsko Zalalövő, rimska *Salla* (točka skretanja rimske varijante *Jantarske ceste k Aquileji*), egipatski Sallum (obalno središte *Argonautske* kružnice)... No, uostalom, što je s „mudracem“, domaćim jezikom „salamun“ (Salamon ili Salomon, Sal-Amon, Salo-mo-n)? Što s njegovim centralnim hramom?

Pravac paralelan sa *visočkom* simetralom, a prolazi kroz *Salonu*, povezuje ponovno Ljubu i grad **Hebron**, aktualni Al Khallil (31°32' N 35°06' E). Smješten u biblijskoj regiji Judeji, drugi je sveti grad u Židova poslije Jeruzalema, koji se smjestio 30 km sjevernije. Stari naziv Hebrona je *Kirijat Arba*, a pravac nakon Ljube prati obalu otoka Raba, antička *Arba*. Nije li to

malo čudna koincidencija? Hebron je bio grad-država naseljen Kalebovcima, a o njima sam netom ranije. Davidova je prijestolnica prije zauzimanja Jeruzalema. *Špilja patrijarha* je, kao najznamenitiji spomenik u gradu, dijelom iz Herodovog vremena, dijelom iz srednjeg vijeka. Naime, premda je mjesto sveto Židovima i kršćanima, muslimani ga također drže svetim zbog biblijskih referenci na Abrahama (Ibrahim). Prema knjizi Postanka, Abraham je kupio špilju od Efrona Hetita te polje koje je okružuje, kako bi pokopao svoju ženu Saru. Poslije su Abraham, Izak, Rebeka, Jakov i Lea također pokopani u toj špilji. Zato se Hebron naziva i „grad Patrijarha“ u judaizmu i jedan je od četiri sveta grada. U srednjovjekovnoj kršćanskoj tradiciji Hebron je bio jedan od triju gradova za koje se smatralo da je dom Marijine rođakinje Elizabete, majke Ivana Krstitelja i žene Zaharijine, a time i mjesto rođenja Ivana Krstitelja.

Što bi sad moralo biti osobitim razlogom, ako isključimo tisuće „slučajnosti“, da je Hebron iz simetralom iznjedrenom iz *plejadskog* sustava povezan upravo s našim delmatsko-liburnskim centrima? Postavljam to pitanje sebi i drugima. Naravno, sve sam uvjereniji kako je riječ o **reverzibilnosti „čitanja“**, a ja više ne čitam iz knjiga, u njih ulazim samo po potvrdu, čitam iz zemljovida. Bez mača, danas se ne može razmrsiti ta ribarska mreža istkana u legendama i mitovima. Aleksandar Veliki je imao pravo!

Uzgred, da bih potvrdio teoretske postavke implementacije matrice u realni prostor, testirao sam još dvije točke na tetivi Alcyone – Sterope čija je polovica *visočka* simetrala. To su točke *zlatnog reza* iz oba smjera. Dobio sam nevjerovatne korelative: iz smjera Sterope, u mjestu *zlatnog reza* tetive, pravac paralelan s *visočkom* simetralom cilja središte Atene te na kružnici matrice usuprotno završava u Montecchio Maggioreu. Što mi sada preostaje? *E moj Šekspire, moj rombe!* Isti postupak iz smjera Alcyone pravac navodi u Ugarit, *polazište Harmonijine osi*, na geografskoj širini *polazišta primordijalne simetrale*.

Čitajući nanovo esej, u kojemu upozoravam na preciznih 4° sjeverne geografske širine, koliko je Nitra sjeverno od Ljube i Rtine (48°18' N), te na meridijan koji svojim itinerarom povezuje niz prapovijesnih lokaliteta sve do Visokoga, počinjem doslovno vjerovati u anticipirano ukamaćenu povijest, što znači da je čovjek kontinuirano bio u stanju kontrolirati i pratiti tijek „prostor-vrijeme“, s čime se recentna znanost vjerojatno neće složiti, ali će se morati postupno prilagođavati svikavajući se toj ideji. Može li tomu pomoći netom spomenuta tehnika čitanja toponima, slijeva-nadesno i obrnuto, tamo gdje je riječ o inim kontekstualno geometrijski i topografski kardinalnim točkama, što vraća na pojam Troje, što je, gdje je, ona eponimska, izvorna, koja daje ime?

Valja se zamisliti: usuprot „slovačkoj Troji“ ili Nitri, točno 4° južnije, smještena je Rtina, tj. Ljuba. Nalazi se na polovici udaljenosti između Schlliemannove Troje i francuskog Troyesa, a na meridijanu talijanske Troie. Središtem pravokutnika, kojeg tvore Troja – Ljuba – *Utica* – *Cyrene*, prolazi paralela portugalske Troie, ali i meridijan Visokog te primordijalna simetrala matrice Plejada. Dakle, četiri Troje vezane za tek jednu točku, *zlatni rez Kadmove osi*, onu na obali hrvatskog Jadrana i njegova povijesnog prostora starog kraljevstva. Gdje je onda prava Troja koju s prvim danom kreiranja eponimske *trojanske* matrice doživljam kao središnju, matičnu, eponimsku? Ljuba, usuprot kojoj stoji Hebron i *Salona*!

Uistinu, što je onda s Jeruzalemom? Tko se, koji to grad, pod istim uvjetima veže na njega? Koliko god bilo apsurdnim, pravac, paralelan sa *visočkom* simetralom, iz Jeruzalema, kroz poziciju *epirske kućice* Leopardijeve karte vodi u Aquileju. Međutim, za nas je krucijalno da prati dobar dio toka Cetine od Obrovca Sinjskog, povijesnog prijelaza rijeke, do njenog vrela, „oka“, u tijesnom prolazu za leđima Biokova i pred oprsjem Dinare. To znači da mora proći

Imotom i Cetinskim krajem, u neposrednom kontaktu s Triljom i Ošljem. Zacijelo može biti razlogom podizanja crkve Sv. Spasa u mjestu Cetina, koju arheolozi datiraju čak potkraj 9. st. istodobno dataciji rotonde u Ošlju. No, izvan konteksta kuta simetrane, Jeruzalem i *Salonu* povezuje pravac u kardinalnim točkama obalnog grada Tel Aviva, potom luke Rodosa, zatim oronimske oznake mitskog grčkog Olimpa (2918 m). Longitudinalnu obalu ilirskog Jadrana, od albanskog ugla kod Shëngjina do *Salone*, prati tako savršeno da se čini po njoj krojenom.

Međutim, i tu nailazim na zakonitost. Ravnodušnost je normalna pojava kad izmjerite taj kut i vidite da iznosi točno 1° manje od kuta *visočke* simetrane ($38.6^\circ/39.6^\circ$) ili koordinatno $38^\circ 36'$ N, spram $39^\circ 36'$ N, paralele točke u kojoj mjerimo kut 59° između *visočke* simetrane i pravca koji vodi u *Polazište* primordijalne simetrane, što je već prethodno studiozno obrađeno. Riječ je, dakako, o paraleli svetišta Fatima u Portugalu. To me baš navelo na sumnju da postoji neka čudna veza delmatske *Salone* i „središta“ svijeta. Šestar sam postavio u njenu poziciju te uzeo radijus do Jeruzalema. Prenoseći ga na zapad, odgovarao je središtu Gibraltarskog prolaza na križanju meridijana Atlasa i Pleione s paralelom polazišta *Kadmove* osi. Dakle, udaljenost od *Salone* do Jeruzalema jednaka je udaljenosti do središta Gibraltara, kojim dominiraju Otac i Majka Plejada. Stoga ću sada ispričati jednu drugu priču koja će uzbibati i ono malo mirnog još preostalog mora ovog jedinstvenog planeta.

Rotonda moje mladosti

Sv. Trojica, Split

Čitatelji mojih radova znaju da u esejistički pisane studije unosim autobiografske elemente kao sastavnice biološke strukture matrice. Tu obvezu naprosto nameće zakonitost osobnosti koja neminovno utječe na ukupne rezultate prožimajući vremensku sa prostornom dinamikom života svake osobe. U mom je slučaju to jako izraženo, gotovo poetski izbrušeno.

Nakon preseljenja obitelji u Split (srpanj 1966.), prvo privremeno boravište, moja gimnazija, stan moje djevojke koja mi kasnije postaje suprugom, stan u kojemu smo svili obiteljsko gnijezdo, duž osi ulice Zrinsko-Frankopanske, sve se nekom čudotvornošću našlo u krugu promjera 200 metara, kojim dominira crkva Sv. Trojice, šesterolisna rotonda izgrađena u širini datacije od 8. do 11. st. Satelitskim pregledom ustanovio sam da se vrh njene kupole po meridijanu poklapa s ulaznim vratima zgrade u kojoj stanujem ($16^\circ 26' E$). Shvatio sam to kao poruku: Marijina crkva, romansirana za ljudsko iskustvo boravka na zemlji.

Životom i rođenjem vezan sam za Cetinu čiji se utok u more Omiša događa na paraleli Loreta. Njeno vrelo, poznato i kao „oko“, povezano je s Jeruzalemom. Ali koji meridijan prolazi kroz to *oko*, što bi značilo i kroz crkvu Sv. Spasa? Ponovno je to $16^\circ 26' E$! Nesvjestan svega, pred nekoliko godina, sve sam to obišao ne znajući da to od mene traži neka nepoznata „ruka“, sila

koja je svojim djelovanjem sve uvezala u ovaj esej s kojim ću završiti svoju knjigu. No sve je to ipak tek uvod u raspravu o položaju Splita uvjetovanog pozicijom stare delmatske *Salone*, gdje ću bitnu ulogu namijeniti baš rotondi moje mladosti, do koje se danas dolazi, za kiše, blatnjavim, za ljeta, prašnjavim putem, do koje usred Splita, nositelja plakete turističke *meke* 2018. godine, nema javne rasvjete. Spram njene pozicije preko puta *Salone*, iz koje pravac pod kutom primordijalne simetrale vodi u Episkopalni kompleks (16°29' E), namjenjujem joj epicentralnu ulogu. Radi poredbe, Dioklecijanova palača nalazi se 16" istočnije od meridijana Sv. Trojice. Time veza s Rotondom Ošlje i crkvom Sv. Donata u Zadru (svi na *beirutsko-zadarskoj* trajektoriji), usto i s crkvom Sv. Spasa na paraleli 43°58' N (*oko*, 59'), na krajnje delikatan način valira funkcionalni koncept nastanka ključnih sakralnih objekata toga doba. Nema tu kaosa, *plejadski* obrazac i matrica, do genetike, u kojoj se interakcijom proteina odlučuje koja će biti funkcija. Znanost je istraživanje, ali i primjena.

Oko ili vrelo Cetine

Budući pretendiram na doba predantičke *Salone* kao luke kapitala *Delmiona* (na Ptolemejevoj karti Europe, ubilježen je kao *Delminium* neposredno istočno uz *Aequum*, Čitluk kod Sinja, pa bi ga mogli referirati na *Tilurium*), nejasno je prije svega zašto historiografija pojavu Dalmata uspostavlja od 4. st. pr. Kr. Tko su onda bili prije toga, odakle su došli, nitko se ne pita niti propitkuje. Ako su došli u tom stoljeću, prostor zacijelo nije bio slobodan, što je arheološki neupitno, tada su morali nekoga drugoga protjerati. Ta mogućnost je labilna jer se ilirsko šire okruženje homogeniziralo već odavna ranije. Doći tu, značilo bi, u bukvalnom smislu, proboj, prodor, osvajanje, a takvih zapisa nema. Čini se, sve je usmjereno na „rimski mlin“ i njemu podređeno, što i danas uzroči pustošenjem tih prastarih prostora, poglavito čitajući Puljkove etno-afirmativne kolumne.

Kad već znamo da im je glavno i najviše štovano božanstvo bio stočni bog Silvan (*Silvanus*) i njegova božanska družica *Thana*, zaštitnica izvora, često prikazivana u društvu košute, nije naodmet podsjetiti se kako upravo u naseobini Meroe, koja je prethodila *Antiochiji*, i iz koje u *Salonu* dolazi sv. Dujam, nalazimo brončane figurice ženskog božanstva rata Anath datirane u 1400.-1200. pr. Kr. Ugaritski kult jako nam je zanimljiv i s motrišta samog grada Ugarita kao polazišta *Harmonijine* osi što vodi u Ošlje. Utemeljen je 6000 godina pr. Kr. Dakle, ponovno reverzibilnost čitanja, tj. iz **Anath** u **Thana**. Jesu li to doista slučajnosti ili proizvod miješanja etnosa koji neupitno ostvaruju kulturnu suradnju diljem sredozemnih prostora?

Ako je točna ta postavka i geometrijski iskaz morao bi naći svoju potvrdu u poziciji delmatske *Salone*. Stoga sam postavio novu zadaću: ako iz pozicije Sv. Trojice kut simetrale 27.81° vodi u samo središte *Salone*, gdje bi taj kut odveo pravac iz njenog *Polazišta*? Reakcija na podražaj vrlo je učinkovita. Naime, mjereno iz *Polazišta* primordijalne simetrale pri tuniskoj crti obale kod Mahdyje, spram njegova meridijana, taj pravac vodi ponovno u *Salonu*. Upravo to je ona situacija iz studije „Matera – početak knjige o materiji (4)“, gdje na jednu središnju cijelu apsidu, obostrano dolazi po polovica druge i treće, što je pojašnjeno grbom grada Visoko. To znači potpunu sinkronost s Rotondom Ošlje, gdje širina svake apside mjereno iz središta kružnice ima kut 34.38° . Ovdje imamo baš sreću: spram 90° kružnice (bilo koji kvadrant), iz istog polazišta, primordijalna simetrala vodi u središte primordijalne kružnice (*Bolbe*), a drugi pravac u *Salonu*, dajući zbir od $2 \times 27.81^\circ = 55.62^\circ$ i razliku 34.38° . Istodobno, *Polazište* i Ugarit na istoj su paraleli. Kako je meridijan *Salone* ujedno i zapadna tangenta *istanbulske* kružnice, nužnost instalacije kružnice *Salone*, sa središtem zapadno od Surta, daje fantastičnu cjelovitost mreže: naime, kružnica prolazi sjevernim vratima Dardanela (*Chersonesus*), zatim Loretom, u delti Nila prolazi središtem križarske luke Damiete, a na zapadu, na alžirskoj obali središtem luke Cherchell, fenički *Iol* i *Jol* (c. 400 pr. Kr.). Vidjet ćemo uskoro zašto je bitan naziv *Iol*. Geografska širina središta kružnice paralela je Aleksandrije koja pravilno prati crtu najjužnije zavale bliskoistočne obale. Iz nje kut Sterope (78.8°) vodi u točku „P“ eponimske *trojanske* matrice.

I sad ću navesti samo još jedan podatak, da bi se shvatilo značenje *salonitanske* upravljačke distribucije. Na mapi K09e (rujan 2014.), pravac iz Jeruzalema, paralelan s *Kadmovom* osi, na kraćoj istočnoj stranici pravokutnika od ugla Mut oaze do ugla u najsjevernijoj točki Zaljeva Iskenderuna (točka M – *visočko* sjecište – vrh Vlašića – Monfalcone) uvjetuje točku *zlatnog reza*. Na *iberijskoj* kružnici sa središtem u Zaragozi povezuje točku njenog osmodjelnog križa zapadno od St. Nazairea na francuskoj obali. Mjerimo li u *Polazištu* primordijalne simetrale kut zvijezde Taygete (46.3°), pravac koji vodi u njenu poziciju, zatim taj *jeruzalemski* pravac (kut 27.81°) i meridijan *Salone*, međusobno će se naći u sjecištu na obali Tarantskog zaljeva u njegovoj najzapadnijoj točki u okružju znamenitog *Sibarisa* Velike Grčke, kolonije na čijoj kovanici nalazimo „bika“ (6. st. pr. Kr.). To je već dva stoljeća starije od granice Delmata.

Imamo izrazito potentnu situaciju: ako taj pravac vodi u *Salonu*, gdje bi tada paralelno s njim završio pravac iz Splita, odnosno Sv. Trojice? Čini se ponovno nestvarnim, no u najzapadnijoj točki Zaljeva Gabes, što je također i krajnja točka Istočnog bazena Sredozemnog mora, NW od luke Gabes na paraleli Beiruta, čiji korijen etimolozi povezuju sa značenjem riječi „bunar“. Projekcija naprosto napućuje na *Salonu* i afirmirajući prethodno projektirane situacije vezane za međusobne udaljenosti Ošlja i Zadra. I što bismo sad kazali o „neukim“ Delmatima, a što danas o samima sebi ako smo potpuno nesvjesni ovakvih situacija? Jer, ukoliko je matrica „neoboriva“, a jest, ovdje laži nema i nitko ne može izbjeći istini.

Neću špekulirati o Skamandaru na Cetini, neću ni na Zrmanji, niti na Neretvi, samo ću iznijeti gole činjenice, ono što jednim jedinim zajedničkim obrascem povezuje stari svijet. Dosljedno

ću primijeniti ne samo postulate *plejadske* matrice, već i ideje vezane uz urbanu infrastrukturu kao temelj povijesne geografije odnosno geografije religija u najširem smislu uspostave.

U prethodnom Pogovoru, u kontekstu sv. Duje i drevne Antiohije, spomenuo sam da pravac iz tog grada do *Salone* precizno prolazi samom Trojom i južnim vratima Dardanela. Međutim, previdio sam neobičnu, ali zamjetljivu činjenicu, da povezuje izvor rijeke Karamenderes, koju danas mnogi drže Homerovim izvornim *Skamanderom*, drugim imenom *Xantos*, s njezinim ušćem u tim istim vratima, precizno na $40^{\circ}00'$ N. Istodobno, „oko“ Cetine nalazi se praktično na 44° N ($43^{\circ}59'$), što je paralela „poravnanja“ *Kadmove osi* u njenu ekvinocijskom položaju, detaljno prezentirano u studiji „Sabratha – kronometar (kotač prostor vrijeme)“ i mapi K011e (rujan 2014.), i opet imamo razliku od 4° , što se smatra koordinatnom mrežnom konstantom. Razina je to Avignona, papinskog sjedišta u doba „izgnanstva“ iz Rima.

Uđemo li u bit mita o rijeci *Scamander* (u grčkoj mitologiji ime za boga rijeke), koja veže za sebe položaj izvorne Troje u Maloj Aziji, naći ćemo izravnu vezu s planinama Ida u Troadi i Ida na Kreti. No, ja sad neću širiti tu priču, samo ću konstatirati ono što me zanima s motrišta planimetrijske simulacije: čini se kako je ono podređeno dvama vratima, Dardanela i Bospora, na *Bizantiumu* ili Konstantinopolu, današnjem Istanbulu, te u Troji, upravljano iz *Salone*. To naravno i poziciju Splita stavlja u korelativ gradnje carske palače. O čemu je riječ?

Najviši vrh svete planine Ida u Troadi, iz koje je po mitu Skamandar potekao, aktualni Kaz Dagi (1770 m), nalazi se na $39^{\circ}42'$ N ($6'$ N od paralele kuta *visočke* simetrale) i $26^{\circ}50'$ E. U davna vremena planina je bila posvećena bogoslužju Cybele, koji je u Rimu dobio epitet *Idaea Mater*. Planina je mitološki vezana i za nimfu *Idaeu* i za Parisa, koji je na njoj odrastao i tu stekao prva ljubavna iskustva. Ako iz *Salone*, povučemo pravac u taj vrh on će u nastavku proći kroz polazište *Kadmove osi* čija je paralela ponovno središte Gibraltarskih vrata. Koji je to sada kut pod kojim se odvija neviđena *borba* za sinkronizaciju prostora? I tko sve sudjeluje u njoj? Spram paralele *Salone*, ima vrijednost 26.81° , što je ovom prigodom 1° manje od kuta primordijalne simetrale.

Što je pak s najvišom svetom planinom Ida na Kreti, gdje na njenim padinama imamo *Idaeinu* špilju i *Idaeu* epiteta Cybele koju su Rimljani znali kao *Magna Mater* („Velika Majka“), ili kao *Magna Mater deorum Idaea* („velika Idaanska majka bogova“), jednaka grčkom titulu Meter Theon *Idaea* („Majka bogova, Ida“)? Sredozemljem slobodno „šetaju“ različiti oblici ideograma koji povezuju i istodobno hermetiziraju geografsku stvarnost, stvarajući dojam nedodirljivosti njezina nazivlja. Međutim, sve je tako jednostavno, iza svega stoji geometrija.

Mouth of the Idaean Cave

Vučem pravac iz *Salone* u oronimsku oznaku vrha Ide (2456 m). Prolazi kroz ušće rijeke Vjosë ili Aoös neposredno nad lukom *Aulon* (današnja Vlora u Albaniji), koju su antički Grci utemeljili na ilirskoj obali (6. st. pr. Kr.). Pravac egipatsku obalu presijeca u mjestu prolaska meridijana južnih vrata Bospora kod El Alameina. Na sjeverozapadu prolazi Trsatom, ali, vrlo

znakovito, i tijesnim vratima Nafpaktosa, Rio – Antirio, gdje se 1571. odigrala po kršćanstvo ključna bitka kod Lepanta.

Što bismo dalje s time? Sasvim logično, rješenje je onda pravac koji iz *Salone* (Split) vučemo u Dioklecijanovu prijestolnicu *Nicomediju*, u čijoj će blizini preminuti Konstantin I. Veliki. On opet prolazi Istanbulom, tj. Konstantinopolom, kao što i simetrala pravca od *Salone* do Jeruzalema također ulazi u to bosporsko križište vezujući pritom na cirenaičkoj obali najprije *Ptolemais*, današnji Tulmaythah, jedan od gradova *Pentapolisa* Cirenaike, a potom u smjeru grčke *Taucheire*, osobito povijesno zabilježene za bogoslužje Cybele, u čast kojeg je slavljen godišnji festival, aktualni Benghazi, grčki *Euesperides* (525. pr. Kr.). Kut između bosporskog križišta i *Ptolemais* iznosi ponovnih 38.6°. Ne iznenađuje zato da se cijeli konstrukt preklapa s cirenaičkim uglom eponimske *trojanske* matrice. Naime, kut 39.6°, mjerim točno u mjestu prolaska južne stranice *trojanskog* pravokutnika Zaragoza – Cirenaika, u funkciji dijagonalno obrnute primordijalne simetrane ljetno-solsticijskog *pariskog* pravokutnika („Sabratha...“). Sjecište dviju simetrala nalazi se na meridijanu *Sabratha* i Rima, a na paraleli Gibraltarskih vrata.

Znam da je teško to razumjeti bez uvida u zemljovid, ali ja upravo iz njega i čitam, negirajući pritom nebuloze o ilirskoj obali kao „kraju svijeta“ kojemu nitko ne prilazi? A pogledajmo zašto upravo bez *Salone* nema ničega izvan tog povijesno prostornog kontinuiteta.

Na udaljenosti od *Salone* do Ugarita kod Latakije, polazišta *Harmonijine* osi koja prolazi kroz Ošlje i središte matrice *Bolbe*, a paralelna je s *Kadmovom* osi, iz točke *zlatnog reza* ortogonala prolazi u Kasandrijskom zaljevu sjecištem dvaju kompilatornih pravaca, *beirutske-zadarske* (Beirut – Ošlje – Split – Zadar) te *nazaretsko-trsatske* trajektorije, temelja moje disertacijske projekcije i metafizičkog čitanja Karte Leopardi. Međutim, kruna svega je da se ortogonala nastavlja presijecajući libijsku obalu u mjestu prolaska meridijana Ošlja. Makar to bile i okvirne upute vrijedne su zlata prošlosti prostora koji je etnički otprio i podnio više nego ijedno more udaraca siline stijene svoje obale. Ovo su naprosto zakonitosti koje povijesna geografija mora usvojiti da bi se ispravno pristupilo ozbiljnoj valorizaciji povijesne osnove prostora nekoć pod opservacijom delmatske zajednice. Nudim tomu nove dokaze. Dok iz *Salone*, kako smo vidjeli, kut primordijalne simetrane 27.81° vodi u njeno *Polazište* (III. kvadrant), u II. kvadrantu cilja središte libijskog Tobruqa, nekoć grčkog *Antipyrgosa*. Spram paralele *Salone* u obje pozicije mjerimo kut od 117.81°. Međutim, spram vertikalne osi ili meridijana *Salone*, taj kut mjerimo na pravcu za Ugarit, isti onaj pravac što vodi kroz centar matrice *Bolbe* (II. kvadrant). Inverzno (I. kvadrant), pravac *Salona* – Ugarit odgovara pravcu *Salona* – Nikolaev, grad u dubini estuarija Buga, što se može držati i najsjevernijom točkom plovidbe Crnim morem. Neprocjenjivo za studiju je zatvaranje sustava na način da se na vratima estuarija i danas nalaze ostatci grčke kolonije *Pontic Olbia*, danas zaštićen kao National Historic and Archaeological Preserve, a čiji se meridijan u potpunosti poklapa s meridijanom Ozirisova *Abydosa* (31°54'13" E), a upravo idemo na njega.

Puljak ne zna što ovog časa radim, ali mi je upravo poslao *e-mail* u kojemu stoji:

XXI. pjevanje: „Pred pomahnitalim Ahilejem Trojanci bježe. Velik ih se broj utopi u rijeci Ksantu (Skamandros)... Na starim kartama Cetina piše Ksetina, Xetina, Xetina... Ilij je uz Cetinu... Mora biti jer u 24. pjevanju piše Makara. Ili je ona moja luda tajna pozicija (zavoj) ili Gardun.“

Dakle, što imamo? Zavoj Cetine na meridijanu je Dubaca, na meridijanu Garduna (*Tilurium*) su usta Cetine na utoku u more u Omišu (16°41' E), antičkom *Onaeumu*. I još jednom zatvorio se krug, Trilj je na ušću moje rijeke, moj stan je na njenom vrelu. Želim kazati – stvarnost je u biti ono što mi nismo zapazili kao vjeru, već nešto naslijepo učeno. Iz mojih projekcija to je kristalno jasno. Stoga se vraćam na Cetinu, Matinu poruku, koja u sebi nosi nevjerojatnu moć percepcije stvarnosti, poput geometrijskog konstrukta eponimskih parova kojima ime daju egipatski gradovi. Uz već navedeni primjer gradova *Siena* i *Siena* u Italiji, sad ću prezentirati par **Abydos – Obidos** u Portugalu. Naravno da njegov latinizirani korijen vuče na *opiduum*, međutim, naselje je izgrađeno još za ranih keltskih plemena i bilo je trgovište sa Feničanima, što projekcija na originalan način preferira noseći na leđima kasniju antičku infrastrukturu, kako Grčke tako i Rima (arheologija potvrđuje ostatke foruma, kupališta i drugih rimskih građevina u blizini naselja karakterističnih za sustav tzv. predstraža gradova *Eburobrittiuma*). Njihova međusobna udaljenost na polovici je uvjetovana simetralom koja iz priobalnog pojasa Tunisa, neposredno uz granicu s Libijom, vodi izravno u usta Cetine u Omišu. Krak trokuta je tada pravac koji povezuje Obidos na atlantskoj obali i ušće Cetine na paraleli Loreta, a prolazi pozicijom *prve kućice* zapadnog *zadarskog* kraka Leopardijeve trajektorije Monte Argentario. A gdje na silasku s („moga“) rimskog mosta *Pons Tilurija* vodi istočni krak *biviuma*? Upravo u *Argentariju* ili Srebrenicu.

Međutim, što je tu još kardinalno? Točka, na mapi K14 (siječanj 2008.) označena „O“, nalazi se na meridijanu talijanske Siene, grada koji u svojoj katedrali ima Trismegistosa, grada u čiju katedralu za lokalne svetkovine uvode konja, kojeg se često veže uz klaster Plejada. I jedan od rimskih zapisa na žrtveniku pronađenom u doba jaružanja korita Cetine u Trilju (usto, moj je djed, Šibenčanin, vodio mehanizaciju), u antici 16 milja udaljenog od *Salone*, kazuje o Cetini kao rijeci *Hippus* (lat. *hippo*, konj). Drugo, pravac Abydos – Obidos, precizno naliježe na crtu libijske obale između mjesta gdje obalom prolazi meridijan Visokog i mjesta gdje obalu siječe meridijan Sinja, dakle, do obližnje luke Sirte ili Surta, fenički *Macomedes-Euphranta*. Svatko bi se poslije tog saznanja zapitao: zašto se liburnska *Asseria* našla baš na meridijanu 15°38' E, 1° zapadno od meridijana Sinja, *Osiniuma* ili *Asiniuma*? Usto, na 44°02' N, poravnata je gotovo s *Kadmovom* osi ekvinocijskog položaja *pariskog* pravokutnika („Sabratha...“). Kod Ptolemeja povezana je s gradom *Sidrona* (danas Medviđe), koji se nalazi na 44°07' N, što je paralela Zadra i *visočkog* multisjecišta. Što nam to poručuju drevni „geografi“? Tko su ti koji su razmjerili svijet davno prije Grčke i Rima, do nogu starog Ilirika, pradomovine Delmata?

Drevni egipatski *Abydos* (26°11' N 31°55' E) dao je ime i svomu grčkom „imenjaku“ u kanalu Dardanela? Njihovu međusobnu udaljenost dijeli simetrala koja ponovno vodi u spomenuti Tobruq, pred čijom lukom prolazi i pravac *Siena – Siena*. Stoga ne čudi da je riječ o tradiciji grada kao groba Ozirisa, reinterpreteranog u liku Djera, trećeg faraona I. dinastije (c. 3000 pr. Kr.). Naravno, mitom je vezan za Izidu, koju su Grci pokatkad držali više Ijom (*Io*, eto zašto je bitan *Iol*), božicom pretvorenom u kravu, što je viđenje Izide kad bi imala rogove i Sunčev krug, pa bi se zamijenila za Hator. Mit o Iji govori kako ju proganja Herin obad, a ona bježi preko Bospora, koji će po njoj biti nazvan kao „juničin prolaz“. Zatim je prošla preko mora po njoj nazvanoga Jonskim, da bi konačno stigla do Egipta, onomadnoga „kraja svijeta“. Nalazi li se ona i u antiohijskom „Io“?

Oziris se, međutim, povezuje i sa Isusom zbog svog uskrsnuća. Isus je sin Boga Oca, a Oziris je sin Geba, „oca bogova“, koji je imao mnogobrojne potomke, jer mu se uz zvijezde pripisuje da su mu djeca i Ra i Thoth. Tko je sve hodao prostorom Dalmacije, kako kazuju narodne predaje? Zašto se posredno Oziris objavljuje u ustima Cetine, a *jeruzalemski* pravac prolazi „okom“ iste rijeke? Metoda koju primjenjujem, sveta geometrija, s jedne strane, objedinjuje

jezik i prostor, s druge pak, metafiziku realnosti i mitove, a onda ih međusobno sučeljuje. Preostaje vidjeti efekte rotatora *plejadske* matrice sa središtem u transpoziciji Sv. Trojice, građene nekoliko stoljeća nakon neshvatljivog razaranja *Salone*. Na toj sam crkvici obavio preliminarne eksterne provjere koje pokazuju prisuće elemenata osnova *plejadske* strukturne matrice, pa sad već manje govorimo o samoj *Saloni*, a više o kompleksu koji će se uvjetovano širiti splitskim poluotokom pod utjecajem carske palače. Zato nam je Sv. Trojica epicentralna, premda ćemo poradi lakšeg praćenja i dalje koristiti termin *Salone*, što u širim sredozemnim okvirima i relacijama, poglavito i jer se sve događa na kugli, neće utjecati na konačni rezultat.

Kao što znamo, Rotonda nad Ošljem otklonjena je od **horizontalne osi 15.75° SE-NW**. Što se u događa diljem Sredozemlja kad u *Saloni* za vrijednost toga kuta od sjevernog geografskog pola rotiramo alat u NE smjeru? Prvu informaciju dobijamo u III. kvadrantu:

- otklonjena os prelazi najviši vrh Gargana (1056 m) te ulazi u središte *Sabrathe*;
- os zvijezde **Sterope** kroz *Salonu* vodi u *polazište* primordijalne simetrale, a potom u središte feničke luke Gabes na paraleli Beiruta, polazišta pravca što vodi kroz Ošlje, Split i Zadar;
- os zvijezde **Alcyone** do *Salone* prolazi najsjevernijom točkom Korzike, rtom Corso, potom Loretom, a u nastavku ide u centar Kerča, na sjevernim vratima Kerčkog prolaza iz Crnog u Azovsko more (miletski *Pantikapaion*, 6. st. pr. Kr.);
- os **Elektre** vodi u središte Hebrona, a u suprotnom smjeru u samu Ljubu;
- os zvijezde **Caleano** minuciozno cilja igličasti vrh rta Ince, najsjeverniju točku južne obale Crnog mora na kojemu se na meridijanu Jeruzalema smjestio miletski *Sinope* (7. st. pr. Kr.), a potom se nastavlja u Batumi, antičku grčku koloniju *Batis*;
- os **Merope** je čisto na meridijanu najzapadnije točke Zaljeva Gabesa u koju dolazi i pravac iz Splita pod kutom primordijalne simetrale;
- **primordijalna simetrala** vodi iz *Salone* u samo grlo Krimске prevlake te u krajnje istočnu točku Azovskog mora. U suprotnom smjeru os prolazi središtem Barcelone, na tzv. „zelenom“ meridijanu Parisa;
- os **Taygete** prolazi lukom Rima, antičkom *Ostijom*;
- meridijan **Maje** geografska je dužina drevnog Soluna, te, što je spram ostalih prevlaka i tjesnaca strašno kardinalno, Korintskom prevlakom kojom upravlja stari Korint, gdje će na koncu završiti i Jazon. Libijsku obalu presijeca na mjestu prolaska paralele Nazareta;
- os, koja je u normalnom kompasnom položaju označavala kut 15.75° NE, sada izmaknuta, znači dvostruka (**31.5°**), kroz *Salonu* vodi u središte Napulja te u sami igličasti vrh rta Bon na ulazu u Tuniski zaljev (*Utica*, Kartaga);
- otklonjena **horizontalna os** alata matrice, na veliko iznenađenje, vodi u *Nicomediju*! Od nje do pravca *Salona* – Hebron mjerimo kut Elektre od 22.5°. Također, mjereno u *Saloni*, spram pravca koji vodi u *Nicomediju*, kut od 90° cilja feničku *Sabrathu* na meridijanu Rima.

Ako je sve kako „sanjam“, treba još povezati Nazaret i St. Nazaire na francuskoj obali, ulaz u estuarij Loire. Rezultati su fascinantni: pravac opet prolazi *prvom kućicom* zapadnog kraka *beirutsko-zadarske* trajektorije (poluotok Monte Argentario), a potom središtem Rima; točka polovice je opet na obali Tarantskog zaljeva iz koje simetrala vodi u oronimsku oznaku Etne. Međutim, ono što ponajviše zbunjuje jest tolika preciznost izmjere međuobalnih udaljenosti. Naime, na mjestu gdje simetrala siječe libijsku crtu obale na njenom krajnjem zapadu, podigao sam meridijan do točke na pravcu Nazaret – St. Nazaire. Kako god da sam i sumnjao polazeći u tu „avanturu“, pokazalo se ispravnim: iz smjera Nazareta, riječ je o točki *zlatnog reza*. Iz smjera St. Nazairea pak *zlatni rez* je minuciozno precizno na meridijanu obalne točke Cirenaike gdje sada sa zapadne strane poluotoka prolazi paralela Nazareta, a njome iz *Salone* prolazi i pravac pod kutom 17.81°, što znači 10° manje od kuta primordijalne simetrale.

Međutim, riječ je o meridijanu prapovijesnog, za *plejadski* sustav neprocjenjivog lokaliteta, proročišta Dodona (20°47' E), kojega sam studijski odavna pojasnio.

Došao sam na sam rub „ponora“. Stojim na litici i gledam u dubinu te povijesne nesreće koja je zadesila povijesnu geografiju, čime su i pojedini prostori, poput delmatskog, devastirani psihološki uništeni, ogoljeni, izglođani, ne znam već koji izraz bi bio dostojan uporabi jedne obične nepravde. Na mapi K14 vertikalnu os alata matrice otklanjam u NE smjeru za 27.81°. Neke rezultate već smo vidjeli, no sada ću ih i proširiti:

- os **Elektre** kroz *Salonu* vodi u centar Trsata;
- os **Alcyone** vodi u Jazonov *Faesis*, aktualni Poti;
- **primordijalna simetrala** ide u luku Ancone;
- **horizontalna os** ide u Ugarit;
- os **Taygete** vodi nevjerovatno u igleni vrh rta Sao Vicente;
- **visočka simetrala** alata prolazi rtom Otranto;
- os **Sterope** prolazi Bizertom Feničana iz Tyra (1100 pr. Kr.), kartagenske *Hippo Acra* (← Arca, 2' E od najsjevernije točke Afrike, rta Blanc...

Suludo bi bilo sve nabrajati pa prelazim na mapu K15Ra da bih dobio vjerodostojan rezultat postupka implementacije primordijalne matrice i Rotonde Ošlje. Prvo fundamentalno, što isti čas uočavam za potvrdu čitave teoretske osnove, jest još jedno preklapanje. Postavio sam alat u kompasni položaj, sa središtem u *Saloni*. Na moje zaprepaštenje **linija-života** Elektra – **Alcyone** izjednačila se s paralelom 39°36' N, a već smo vidjeli što to znači u projekciji za *visočku* simetralu kuta 39.6°. Os zvijezde **Caleano** alata na mapi prolazi pozicijom **Maje**. **Elektra** je na meridijanu SE ugla pravokutnika Mut oaza – Bospor (opet Bospor). To cijelu stvar vraća na početak, kad sam kao temelj postavio *Kadmovu os* i iz nje rekreirao *pariski* i *trojanski* pravokutnik kojim će po otkriću *plejadске* matrice upravljati primordijalna simetrala (27.81°), *zlatni rez* kuta 45°. Preostaje još konstatirati: gledano iz *Salone*, između pravaca *Salona* – *Nicomedija* i *Salona* – *Antioch*, oba izravno utjecajna na splitsku osobnost, stoji kut **9.8°** ili kut zvijezde Caleano.

A sad se prekrizimo, drugog nema: iz središta *visočke* kružnice na libijskoj obali u mjestu prolaska meridijana *visočkog* multisjecišta, pravac u njenu zvijezdu Caleano vodi u točku na bliskoistočnoj obali gdje prolazi *visočka* simetrala. *Visočka* Caleano nalazi se na kružnici pred samom obalom, a sjecište pravca i simetrale na linanonsko-izraelskoj međudržavnoj granici ipak je sa libanonske strane, na rtu Rosh HaNikra, zoni spektakularnih morskih špilja koje nalazimo u drevnim zapisima. Očito, gravitacijskim djelovanjem *Salona* sa svojim okruženjem i sredozemnom širinom ostvaruje živu vezu, kako organskog tako i prometnog puta. To znači da su pozicije zvijezda indikatori, a pravci *ley* beskonačni dok ne obiđu Zemlju i ponovno se vrate u svoje središte. Moderna internetska mreža! Koordinatni sustav postaje sve manje bitnim.

Nemam razloga vjerovati Ptolemeju, ali je sigurno da ništa što je uradio za čovječanstvo nije bilo iz političkih razloga. “Do konca 6. stoljeća Salona je bila najveće gradsko središte na čitavoj obali Jadrana” – piše M. Marković u knjizi „Klaudije Ptolemej. O razvoju kartografije do otkrića longitude“. Odbacivanjem i zapostavljanjem Ptolemejeve *Geografije* u srednjem vijeku, kako ističe autor, dovelo je do početaka kršćanske vizije svijeta kad se „znanošću u to doba mogao uspješno baviti samo onaj tko je poštivao crkveni nauk, koji nije prihvatao Ptolemejevo slobodarstvo u pristupu geografiji, astronomiji i kartografiji.“ I tu je zapravo sve započelo i prelomljeno. Od 7 klimata, kojima je Ptolemej, na kraju, nakon nekoliko izvedbi,

podijelio Zemlju od ekvatora ka sjeveru, paralele su prolazile kroz Meroj, zatim *Sienu*, potom Aleksandriju, Rim, Pontus i Til, dosegnuivši od **16°27' N** do **48°32' N**. Ptolemejev sustav bio je prvenstveno usvojen u arapsko-perzijskoj astronomiji (al-Biruni, al-Idrisi, čak i al-Razi u 16. st.), istodobno je u Europi kao uspješniji prevladavao Aristotelov sustav od pet klimata kroz čitavi srednji vijek. No ovdje sad nije mjesto za rasprave toga tipa, uostalom, već sam jednom postavio pitanje, „Zašto je odbačen Platon“.

Primordijalna matrica, implementirana u realni prostor, pokriva upravo Ptolemejevo područje interesa. Premda se Meroj u nomenklaturi spominje u kontekstu otoka, sudanski Meroe (blog: „Meroe – u prilog Pascalove oklade“), ciklus piramida na **16°56' N**, odgovara geografskom širinom Ptolemejevom toponimu (c. 17° N). Sljedeća paralela, *Siene*, današnjeg Asuana, koju kontuirano promoviram kao početak *plejadskog* sustava (**24°06' N**), daje raspon od c. 7°. Pa je sljedeća paralela Aleksandrija (Eratosten, *Siena* – Aleksandrija, obujam Zemlje) na **31°12' N**, što je ponovno pojas od 7°. Između paralele Rima (41°54' N) i 48°32' N opet je razlika od c. 7°, što je približan doseg primordijalne kružnice Plejada na tangenti njenog sjevera. Koliko god su vidljive sumjerljive veličine, toliko nema traga spomenu Plejada. Zato bismo i mogli govoriti o originalnosti njihove izvedbe neovisno radi li se o rekreiranju ili doslovno otkriću.

Kad me nedavno Nogić upitao – „što je na kraju Rotonda (Ošlje)“ – odgovorio sam, svemirski brod, skener. Kad je postavio drugo pitanje – „dobro, gdje je onda pravi Jeruzalem“ – kazao sam, odgovorit ću kad završim esej. A sad kažem, zaključite sami. „Oko“ Cetine, Sv. Spas, sveti sokol, orao kojeg smo vidjeli nad Ošljem? Uvijek sam se pitao, za razliku od Rima, zašto je toliko puta razaran i rušen, zašto *Salona*? Ako je grad „obična hrpa kamenja“, ima tu nešto, sve je moguće. Papa Franjo upravo je svijetu poslao poruku iz dalekog Čilea: Na rubu smo nuklearnog rata!

17. 1. 2018.

Sv. Spas, Cetina